

LABO

magasinet

10 Næringsliv i byen vår

nr. 1 • 2021

Det våres..

LABO
— 75 ÅR —

5 ROSEHAGEN

| **14** VISNING

| **22** KAMERAOVERVÅKING

Denja Hage

- Når det Gode Liv frister!

16 NYE LEILIGHETER KOMMER FOR SALG I MARS 2021.

Det som mange kjenner som Denja fabrikker på Hovland skal nå forvandles til et nytt og moderne boligprosjekt. Med respekt for det gamle, og samtidig vendt mot nye tider, har vi valgt å kalle det Denja Hage.

Første byggetrinn vil bestå av totalt 32 leiligheter - med forkjøpsrett for LABO medlemmer. Først ut er salgstrinn 1 med 16 leiligheter fra 78 til 98 kvm. Dette blir boliger med lyse og luftige rom og gode planløsninger - alt er helt nytt og moderne. Prosjektet får taltalende arkitektur, smarte løsninger og god parkeringsdekning. Flytt inn og nyt - og glem å tenke på snømåking, gressklipping og vedlikehold.

MELD DIN INTERESSE PÅ

www.denjahage.no

aktiv.

FOR MER INFORMASJON:
Aleksander Berg, e: aleksander.berg@aktiv.no
m: 97 59 22 50

Utbygger:

Orkla

FG EIENDOM

Forretningsfører:

LABO

LABO

– EN VITAL OG LEVENDE SAMVIRKEBEDRIFT FYLLER 75 ÅR

I 2021 feirer LABO sitt 75-års jubileum. LABO, vår moderorganisasjon NBBL og mange andre boligbyggelag i Norge ble stiftet nettopp i 1946.

Boligbyggelagenes og NBBL sin historie er viktig del av vår nasjonale historie som ikke skal glemmes: Grunnlaget for stiftingen av boligbyggelagene var det enorme boligbehovet som oppsto etter den 2. verdenskrigsslutt. I Norge var over 20 000 boliger borte som følge av krigens ødeleggelser.

I Larvik, som i resten av Norge, var det en prekær boligmangel etter 5 år med tilnærmet ingen boligbygging. I august 1946 samlet næringslivsledere, medlemmer i fagforeningene og ledelsen i Larvik kommune seg og stiftet Larvik Boligbyggelag. En delegasjon med daværende ordfører i Larvik - Charles Andersen - i spissen, ble sendt til Stockholm for å besøke HSB – det svenske boligsamvirket. Hensikten var å forstå og lære av hvordan svenskene hadde organisert sin boligbygging. Delegasjonen besøkte også OBOS som ble stiftet så tidlig som i 1929. OBOS hadde allerede bygget og organisert flere borettslag. Resultatet av disse studieturene ble stiftelsen av Larvik Boligbyggelag. Og allerede i stiftelsesdokumentet vårt av 30.

august 1946 ble merkevarenavnet LABO benyttet.

Resten er historie. Fra den gang har LABO gjennom byggeaktivitet og boligforvaltning vært den sentrale og viktigste boligaktøren i Larvik. Gjennom disse årene har LABO bygget over 3000 boliger og etablert 131 tilknyttede borettslag for LABO-medlemmene.

Vår historie skal tas vare på. Og i denne sammenheng fortjener LABO sitt første byggeprosjekt å nevnes særskilt. I 1949 sto 33 leiligheter i Strandgata 57 borettslag ferdig. Byggingen var ingen enkel oppgave, den tok 3 år. Det var et stort byråkrati i byggesaker også den gangen. I tillegg var det rasjonering. Det var vanskelig å skaffe byggematerialer, tillatelse fra Fylkesforsyningnemda måtte foreligge. Utearealene ble opparbeidet på dugnad av de som flyttet inn. I kjelleren ble det bygget felles vaskeri, folk hadde ikke egne vaskemaskiner.

65 år senere ble ringen på en måte sluttet. Da sto 47 leiligheter på Marius

Brygge, beliggende tvers over gaten for Strandgata 57 borettslag, klare for innflytting – like nye og moderne som leilighetene i Strandgata 57 var i sin tid. Samtidig sto leilighetene i Strandgata 57 borettslag frem i all sin prakt med nyrenoverte fasader, nye vinduer og nye store innglassede balkonger.

Men det stopper ikke der. LABO bygger fremdeles gode boliger for medlemmene, å skaffe medlemmene våre bolig er vårt viktigste formål. Vi har prosjekter på Agnes/ Sjøparken, på Torstvedt og på Nanset både under bygging og planlegging. Områder som transformeres fra nedlagt industri og skoler til nye fine boliger i Larvik for LABO-medlemmene.

Vi gleder oss til å feire våre 75 år sammen med LABO-medlemmene og Larviks befolkning i 2021!

Asle Granerud
Adm.dir.

LABO

magasinet

nr. 1 • 2021

innhold

Rosehagen.....	s. 5
Medlemsinfo.....	s. 7
Denja Hage.....	s. 8
Jubileumsmagasin.....	s. 9
Næringsliv i byen vår: Colab.....	s. 10
Medlemmer i jubileumsåret.....	s. 12
Tema: Sjekkliste visning.....	s. 14
Tema: Smart oppbevaring.....	s. 18
Jus: Kameraovervåking.....	s. 22
Tankedryss.....	s. 24
Mat: Surdeig.....	s. 26
Moroside.....	s. 27
Medlemsfordeler.....	s. 30

LABO
— 75 ÅR —

8

18

MEDLEMSBLAD FOR LARVIK BOLIGBYGGELAG - NR. 1 - 2021

ANSVARLIG REDAKTØR
Adm.dir Asle Granerud,
LABO

REDAKSJONSANSVARLIG
Alise Myhre
Alise.Myhre@labo.no

ADRESSE
Prinsegata 4, Pb. 263
3251 Larvik
Tlf. 33 13 85 00
E-post: labo@labo.no
Hjemmeside: www.labo.no

REDAKSJONELL PRODUKSJON
LABO, ABC Brand Studio

ANNONSESALG
Arnt Erik Isaksen
arnt.erik.isaksen
@flexkommunikasjon.no

PROSJEKLEDELSE
OG GRAFISK UTFORMING
H-Design - Hege Svennevig
H-Design@altiboxmail.no

TRYKK
Trykk-Service AS

FORSIDEBILDE
123rf.com

Torstvetjordet er i ferd med å reise seg som en helt ny bydel i Larvik. Ferdig utbygget vil det 64 dekar store området bestå av 230 - 250 nye boliger.

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

Med store turområder, kjøpesenteret Nordbyen, legesenter, flunkende ny barneskole, barnehage og flerbrukshall i umiddelbar nærhet, har det allerede blitt et populært tilbud. De første eneboligene er bosatt, og noen av dem som kan glede seg over flunkende nytt bosted er Julius Magnus Johansen og familien hans som flyttet dit i oktober 2020.

- Vi stortrives, forteller han. - Vi har koselige naboer og strøket er stille og rolig, selv om det ligger så sentralt.

Leilighetskomplekset til LABO vil bestå av 14 leiligheter med størrelse fra 59 til 97 m². De to største leilighetene i 4. etasje vil i tillegg ha store terrasser/balkonger, og alle beboerne vil ha tilgang til parkering i parkeringskjelleren, med

heis opp til til leilighetene.

- Byggingen forgår på dagtid, så vi plages ikke av at det bygges her, forteller Magnus. - Det er bare spennende å se stadig nye hus reise seg.

De 14 leilighetene i Rosehagen er et LABO-borettslag med forkjøpsrett for LABO-medlemmer. Innskuddene er fra ca. 1,5 mill. til

Julius Magnus foran sin fremtidige nabo.

”
Vi har en sønn på litt over to år, og det er deilig å kunne bruke tiden på ham, og ikke på å pusse opp hus.

2,5 mill., mens felleskostnadene er fra ca. 5.000 til 7.000 i måneden, avhengig av hvilken leilighet man kjøper.

Julius Magnus og familien bodde tidligere i et hus i Håkonsgate. Han forteller at de kikket etter ny bolig et års tid, før de bestemte seg.

- Grunnen til at vi flyttet, er at vi ønsket å kunne bruke tiden på annet enn å bo. Her var alt ferdig, det var bare å flytte inn. Vi har en sønn på litt over to år, og det er deilig å kunne bruke tiden på ham, og ikke på å pusse opp hus.

Fritiden bruker han isteden på familien og litt skigåing i nærliggende områder. I det hele tatt ting de synes er hyggelig.

- Her er det godt tilrettelagt for barn. Det bor barn fra fem år og nedover i alle husene her, og det er lekeplass de kan boltre seg på. I tillegg er det nesten ikke trafikk, så det er trygt å åpne døra og slippe dem ut. Han smiler.

Barna på Torstvetløkka har antagelig Larviks korteste skolevei, både barnehagen og Fagerli skole ligger et kort steinkast unna. I

t tillegg ligger idrettsanleggene på Nanset og Månejordet rett i nærheten. Det samme gjelder Nordbyen Kjøpesenter. Julius Magnus kikker over det snødekkede jordet og bort på senteret.

- At det er så kort vei dit er praktisk, vi har alt vi trenger i gangavstand.

Salsstart på prosjektet, med forkjøpsrett for LABO-meldemmer, vil bli i mars.

MEDLEMSKONTINGENT

Det har i år bare gått ut krav til dem som skal betale. Før har vi sendt ut medlemsfordelsbrosjyren til alle, uansett om du har efaktura, er juniormedlem eller eier en andel i et borettslag. I og med vi går mot å bli mest mulig digitale, så lager vi ikke lengre medlemsbrosjyre. For å se medlemsfordelene dine, kan du se oversikten i appen vår, eller på våre hjemmesider, labo.no, eller bakerst i dette magasinet for dem

som fortsatt foretrekker papir. På den måten får alle sitt. Vi så ingen hensikt i å sende ut mange brev med «ikke noe å betale».

INFO TIL MEDEIER:

Som medeier i et borettslag må det betales medlemskontingent. Hovedeier, eller i praksis den du bor sammen med, får kontingenten via felleskostnadene. Vi får hvert år mange henvendelser angående dette, men det er altså

forskjell i betalingsmåte for eier og medeier.

INFO TIL JUNIOR:

Du har ikke fått noe brev i posten i år. Medlemsbevis henter du i LABO-appen. Er du under ...år kan du ikke lengre samle bonus. Dette er lovregulert. Har du foreldre som har «lånt» medlemskortet ditt, så kan det være lurt å utbetale evt. bonus.

Egen pensjonskonto; dette må du vite!

Nå får alle med innskuddspensjon en egen pensjonskonto. Hensikten er at du skal få bedre oversikt og spare gebyrer. Du må imidlertid gjøre et valg:

1. Du kan velge å ikke gjøre noen ting. Da vil alle dine pensjonskapitalbevis overføres automatisk til den pensjonsleverandøren arbeidsgiveren din har en avtale med.
2. Du kan reservere deg mot at dine pensjonskapitalbevis flyttes.
3. Du kan velge å flytte hele pensjonen til en annen pensjonsleverandør. Du velger selv hvilken pensjonsleverandør du vil ha.

Vi i Larvikbanken tilbyr også egen pensjonskonto, og du kan samle din sparing og pensjon hos oss.

Ta kontakt med oss, så hjelper vi deg gjerne!

Tony André Bogen Heitmann,
investerings- og plasseringsansvarlig

Orkla Eiendom AS og Finansgruppen Eiendom AS står som eiere av utbyggingselskapet Yttersøveien 21 AS. Selskapene har lang fartstid og bred erfaring fra utvikling og utbygging av boligprosjekter, og har med seg PV arkitekter AS fra Larvik på utviklingsiden.

DENJA FABRIKKEN PÅ HOVLAND RIVES HER KOMMER MODERNE LEILIGHETER I DENJA HAGE

Et industrieventyr på Hovland er over. Straks det gamle fabrikkbygget på Hovland blir revet i løpet av våren, starter arbeidet med utbygging av 73 flotte og moderne leiligheter fordelt på totalt 5 bygg. Med respekt for det gamle og fokus på fremtiden har Larviks nye boligprosjekt fått navnet Denja Hage. Første byggetrinn består av 32 leiligheter, og i salgstrinn 1 kan en velge mellom 16 herlige leiligheter fra 78 til 98 kvm med 2 eller 3 soverom.

I tillegg til leiligheter skal kvartalslekeplass på nabotomten oppgraderes og to nærlekeplasser opparbeides til glede for hele bydelen.

Vi har lagt vekt på kvaliteter kundene ønsker, heis, moderne kjøkken, store vindusflater, gulvvarme, ekstra takhøyde, to bad og ikke

minst så har de fleste leilighetene to balkonger.

Larviks nye boligprosjekt bygges praktisk talt på gammel industrihistorie, og tidligere tradisjoner videreføres når «helse, sunnhet og det grønne skiftet» står i fokus. Derfor vil Denja Hage som selvsagt bygges etter strenge miljøkrav og normer, også kunne tilby det lille ekstra; et eget oransjeri til felles glede for beboerne.

Vi tror at et oransjeri eller en botanisk hagestue med mulighet til å dyrke egne grønnsaker, sammen med de andre bo-kvalitetene i Denja Hage vil falle i smak hos mennesker som ønsker å bo nytt og moderne i Larvik, sier Aleksander Berg hos Aktiv Eieningsmegling.

– Uforpliktende og nøytrale møtesteder er en ekstra kvalitet og et viktig bidrag til et hyggelig bomiljø, og når leilighetene i tillegg får ekstra romslige balkonger som kan innglasses etter ønske, er det meste lagt til rette for et godt liv ute som inne, sier prosjektleder Tore B.Haugnes i Finansgruppen Eiendom. Haugnes som påpeker at medlemmer av LABO har forkjøpsrett i prosjektet.

– LABO skal forvalte boligene etter ferdigstillelse og bidra med vaktmestertjenester. LABOs visjon «tid til å leve» passer godt for Denja Hage, så her er det ingen grunn til å bekymre seg for vedlikehold av hus og hage, understreker Aleksander Berg.

JUBILEUMSMAGASIN - LABO 75 ÅR!

LABO ble som mange andre organisasjoner etablert rett etter krigen. Vi skal feire jubileet med et eget LABO-magasin dedikert til historien vår. Har du bilder, brev, gode historier fra LABOs 75 år, vil vi gjerne høre fra deg.

Fortell oss hva du har på e-post alise@labo.no

Vi har per nå stengt dør, så vi vil ta kontakt med deg angående overlevering av materiell. Vi tar ingen sjanser i forhold til smitte.

Jubileumsmagasinet vil komme i postkassen i begynnelsen av september, men vi har allerede nå startet arbeidet.

Vi håper på å få høre og se mange minner.

Det kommer til å bli mer moro i jubileumsåret, følg med på sosiale medier og i vårt nyhetsbrev.

11
år på rad
med Norges mest
fornøyde kunder
EPSI 2020

**'Frost' til frokost
og snø til kvelds**

Strøm Disney-filmen på morgenkysten, og gå i akebakken på kveldstid. Game hele natta, eller binge serier akkurat når det passer deg. Med Altibox kan du velge den tv-og internett-pakken som passer akkurat deg og dine behov, uavhengig av hva naboen velger.

Styret kan enkelt be om et tilbud fra oss - hvis du som beboer spiller det inn.

altibox.no/boligselskap

VIKENFIBER

VI LEVERER
altibox

NETTVERKSBYGGING I CORONAENS TID

Gillian Hockly møter meg i døråpningen til Colabs bygg i Brannvaktsgate 5. Det er en kjølig januardag og hun er korrekt iført munnbind, men øynene røper likevel smilet som er gjemt bak masken.

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

*- Colab skal være et sted der det bobler av aktivitet.
Et sted der folk møtes og skaper muligheter,
både for seg selv og sammen med andre.*

Gillian Hockly er daglig leder for Colab i Larvik. Det ble opprinnelig startet som et gründerinitiativ for fem år siden, men har vært drevet i Brannvaktsgata de siste tre årene. Og selv om Corona-året har bydd på mange utfordringer, har det slett ikke drept energien og planene de har framover.

- Tanken bak Colab er å bygge relasjoner og drive nettverksbygging, og det er dessverre litt vanskelig akkurat nå, sier Gillian og sukker et øyeblikk, før hun igjen smiler. – Men vi holder oss flytende. Vi har verken vokst eller krympet dette året, og det må vi si oss fornøyd med.

Det er rundt 50 personer knyttet til Colab i Larvik, noen kommer fast hver dag, andre mer løselig.

- Her er alt fra kreative sjeler til mer teknologiske rettede personer. Noen driver for seg selv og søker et felleskap her, vi har frilansere, pendlere og ledere som har

«hjemmekontor» her, og andre som har startet både mindre og større bedrifter.

Gillian peker på et av de få lokalene som står ledig.

- Vi har plass til enda noen til. Vi har noen som har flyttet herfra fordi lokalene her er blitt for små, og det er jo bare positivt.

Colab får støtte av bl.a. Fritzøe Eiendom, LABO, Larvikbanken og ABAX, samt Larvik kommune.

- Bedriftene som støtter oss ser viktigheten av å ta et sosialt ansvar, og de har forståelse for at det kan ta tid å bygge opp en virksomhet som står støtt på egne ben. Hvis noen av de som er her lykkes med å starte en bedrift med 5-10 arbeidsplasser, så er det verdifullt for hele byen.

Hun legger likevel ikke skjul på at året 2020 har vært tøft.

- Mange er frustrerte nå som det har vart så lenge. Folk er trette og fortvilet over alt de har lyst til å gjøre, men som av naturlige grunner ikke er mulig nå som det meste av fysiske møter må avlyses.

Hun ser seg rundt i de ganske tomme lokalene.

- Colab skal være et sted der det bobler av aktivitet. Et sted der folk møtes og skaper muligheter, både for seg selv og sammen med andre. Jeg ser fram til sommeren og forhåpentligvis litt enklere tider. Selv om det har fungert foreløpig, må jeg innrømme at jeg er litt lei av teams og digitale møter.

Viktigheten av å ha en slik lokal inkubator, er hun ikke et øyeblikk i tvil om.

- Vi så det for eksempel da de skulle filme Wisting-serien. Normalt ville de ha outsourcet alt til firmaer i Oslo, men isteden havnet mange av jobbene her lokalt. Det

hadde aldri skjedd dersom de ikke hadde møttes her.

Gillian er født i Johannesburg i Sør-Afrika og det var kjærligheten som gjorde at hun endte opp i Larvik. Nå er hun etablert med mann og barn og trives godt her.

- Jeg liker byen, jobben og menneskene. Dessuten, handelstanden her i byen er helt fantastisk! Jeg er ikke sikker på at Larviksfolk egentlig er klar over hvor langt de ofte strekker seg for kundene sine?

Likevel, hun er slett ikke vant til en såpass rolig tilværelse som den i 2020.

- Jeg har bestandig likt å reise. Moren min bor i Cape Town, der vi også har et feriehus. Det er ganske nøyaktig to år siden jeg var der sist, og jeg har aldri vært så lenge borte før.

Noe positivt er det likevel kommet ut av perioden.

- Jeg ser at mange er blitt mye dyktigere på det digitale, og jeg tror det er noe vi kommer til å ta med oss videre. Før kunne ofte en halv arbeidsdag gå bort til å kjøre fra møte til møte, nå er det bare å slå på dataen, så møtes vi der. Denne perioden viser også hvilke ledere som er flinke til å lede, selv når man sjeldnere kan møtes fysisk.

Hun blir alvorlig.

- Frykten min er at det er de store som overlever. Vi trenger de små, de som våger å være litt annerledes. De som driver med litt annerledes kultur, tenker nytt, åpner øynene våre for litt andre muligheter. Hun smiler igjen. - Verden blir fattigere uten de små!

Labo vil bidra til entreprenørskap og et vitalt næringsliv i Larvik. Derfor støtter de Colab – «huset for nyskaping».

- Labo har valgt å være Colabs samarbeidspartner fordi vi ønsker et vitalt næringsliv i Larvik, hvor vi samarbeider, støtter opp om gründere og bidrar til entreprenørskap, sier Asle Granerud, administrerende direktør i Labo.

SVÆRT POPULÆRT TILBUD
Labo har vært støttespillere for Colab siden oppstarten for tre år siden.

- Colab bidrar til innovasjon og nyskaping og er et viktig verktøy for å lykkes med nye arbeidsplasser. Vi tror at Labo også vil få glede av Colab gjennom kompetanse inn i den strategiske forretnings- og tjenesteutviklingen hos oss, påpeker Granerud.

UVURDERLIG STØTTE
Daglig leder for Colab, Gillian Hockly, er svært takknemlig for støtten fra Labo, som sammen med Fritzøe Eiendom, Larvikbanken og Abax er Colabs samarbeidspartnere. I tillegg får Colab driftstilskudd fra kommunen.

MEDLEMMER I JUBILEUMSÅRET

LABO var 11 år da Torunn Myhre ble født. Mye har forandret seg på 66 år. Og noe er nesten akkurat som det var den gangen.

- Barndommen min er helt annerledes enn det er for barn i dag, sier Torunn Myhre med litt lengsel i stemmen. - Vi var mye ute. Hoppet paradiset og strikk, lekter, gjemsel eller med ball. I dag ser man knapt barn i gatene, enten sitter de hjemme foran en skjerm, eller så er de med på noe organisert. Jeg tror barndommen var mye friere den gangen.

MANGE HADDE UTEDO

Torunn var en av fire søsken. De bodde i en enebolig, men som de fleste andre den gangen, så delte de rom. De var av de heldige og hadde bad og dusj, men mange av vennene hennes hadde utedo og vasket seg i vaskefat.

- Jeg husker at på blant annet i leilighetene i Fiskebrakkene hadde de utedo og varmet vaskevann i en kjele på ovnen. Hun smiler. - Det ville jo vært helt utenkelig i dag.

Dagens ofte hvite eller grå innredning hadde neppe heller falt i smak den gangen. Rommene i leilighetene var ofte malt i mange forskjellige farger, oftest blå kjøkken, soverommene kanskje rosa, stua grønn. Mange hadde mønstret tapet, store blomster i brunt og oransje.

- Folk var ikke så opptatt av helhet i interiøret og at alt skulle være i samme fargeskala i hele leiligheten den gangen.

Allergier var også nærmest et ukjent begrep da Torunn var liten. - Det var ingen som kom med allergilister i bursdagsselskaper, vi visste knapt hva allergi var. Vi spiste det vi fikk, som regel kake og brus eller saft, og lekte leker som Flasketuten peker på og Ta en ring.

FJERNSYNETS TIDSALDER

Torunn var glad i å lese, og yndlingsboken var Heidi. Historien om jenta som bodde sammen med bestefaren sin i heia ble første gang utgitt i 1881, men den blir fremdeles lest og utgitt på ny til glede for nye, unge lesere. Fjernsynet kom til Norge i 1954, men de første ordinære sendingene startet først seks år senere, i august 1960.

- Vi fikk fjernsyn ganske tidlig, forteller Torunn, - så mange av naboungene kom til oss for å se barnetv. I svart-hvitt, selvfølgelig.

Torunns mor var dansk, og et år tok foreldrene barna med seg til Danmark og bosatte seg der.

- Vi ungene mistrivdes forferdelig, erindrer Torunn. – Vi var jo vant til mye liv i gatene på Torstrand, nå bodde vi langt utpå landet i Danmark. Språket, skolen, maten ... Alt var annerledes. Heldigvis så flyttet vi tilbake igjen.

SKILSMISSEBESVÆR

Faren jobbet på Impregneringa, moren var hjemmeværende til barna var ca. ti år, da fikk hun en deltidsjobb på trikotasjefabrikken. Lenge var tilværelsen akkurat slik som hos de fleste andre rundt dem, men foreldrene hadde giftet seg allerede som 17-åring, og ble skilt rundt 1969/70.

- Det var ganske tøft, minnes Torunn. – Ingen andre hadde skilt foreldre den gangen, og vi hadde ikke noen å snakke med.

Det at barna ble boende hos faren, gjorde ikke ting noe enklere.

- Det var selvfølgelig ekstra uvanlig, men vi barna var livredde for at mamma skulle ta oss med tilbake til Danmark, så vi valgte å bo hos pappa.

Moren ble boende i Norge. Hun var fremdeles ung og pen, og akkurat som single damer i dag, så hendte det at hun tok seg en tur på byen.

- Da husker jeg at naboene satt oppe, fulgte med og skrev ned når

hun kom hjem. Det skulle ikke mye til for å få et dårlig rykte for en dame den gangen ...

SLENGBUKSER OG ØL

Da ungdomstiden kom, gjorde Torunn og vennene som ungdom gjør i dag. De var ute og festet, danset og moret seg. Klærne var nok annerledes, først en periode med voldsomme slengbukser, deretter en periode hvor buksene var så trange at de måtte sys inn før bruk, men følelsene og drømmene var de samme som i dag.

- Vi var jo unge og ville ha det gøy. Treffe gutter, danse og hygge oss. Vi gikk gjerne ut på Grand eller Gyldenløve Kro, eller tok en festetur med Peter Wessel til Danmark. Og vi drakk mest øl, vin var ikke vanlig på den tiden.

Som attenåring kjøpte hun seg bil, en blå Saab til den nette sum av 5 000 kroner.

- Den putra og gikk, og selv om den var gammel allerede da, så var jeg veldig stolt av den.

Noen år senere traff hun mannen som hun senere skulle gifte seg med, og de flyttet sammen i 1975.

- Besteforeldrene våre syntes det var ille, erindrer hun. – At vi levde slik i synd.

VENTELISTE FOR TELEFON

I 1977 giftet de seg og fikk ganske

snart to barn. Torunn jobbet først på sykehjemmet, deretter på kantina på Televerket.

- Det var sosialt og koselig, mye skravling. Og folk hadde jo ikke mobiltelefoner den gangen, de sto jo til og med på venteliste for å få fasttelefon helt til 1982. Hun ler. – Og da de første mobiltelefonene kom, på midten av åttitallet, veide de rundt tjue kilo, så de var ikke akkurat mye mobile ...

Da hun ble skilt, flyttet hun til Tagtvedt, og der har hun bodd siden.

- Mye har endret seg her, sier hun og ser seg rundt. – Da jeg flyttet hit var dette en drabantby. På folkemunne kalte de området for «Skiltvedt.» Det var leiligheter med en rimelig inngangsbillett, så mange som måtte starte på ny flyttet hit. I dag er leilighetene her ettertraktet og veldig mange har bodd her i årevis.

I dag er hun pensjonist og trives godt som det. Hun strikker mye, og elsker fremdeles å lese.

- Også er jeg glad i å gå tur, forteller hun. – Det er mange fine turområder her rundt Tagtvedt, og hvis jeg vil gå lenger, så er jeg glad i både Elvestien og Bøkesko-gen.

LABO

Vi har gjort som Posten i sin tid, Coca Cola og mange flere, fornyet logoen, men beholdt det som har satt seg som solid merkevare. Det vil si at vi bare har endret litt.

LABO HAR FORNYET SEG

LABO har vært magenta, eller sjokk rosa som folk flest vil si, siden 2006. Det var nå på tide med litt fornying.

Det er fortsatt ingen tvil om at det er den samme logoen, men med et mer moderne uttrykk. For en del år siden var det vanlig å bytte ut alt på en gang ved logoskifter.

Det er lite bærekraftig, så vi vil bruke de to logene om hverandre en periode, til vi har brukt opp det vi har av konvolutter og brevark etc.

Det meste av vår kommunikasjon foregår elektronisk, og der kommer jubileumsvarianten av den nye logoen til å prege dette året.

FOR VI HAR JO BURSDAG!

SJEKKLISTE FOR VISNING

Hva bør egentlig du som selger gjøre før visning? Og hva bør du som kjøper sjekke på selve visningsdagen? Eiendomsmegler i Ringerike og Aktiv Eiendom Larvik gir deg sine beste tips.

TEKST: ABC Brand Studio

FOTO: 123rf.com, Aktiv Eiendomsmegling, Eiendomsmegler i

Artikkelen er et samarbeid mellom LABO OG RINGBO.

Å kjøpe bolig er sannsynligvis den største investeringen vi gjør i løpet av livet. Å vite mest mulig om boligen før du eventuelt kaster deg med på en budrunde, kan derfor være helt avgjørende for om du gjør et godt kjøp eller ikke. I de aller fleste tilfeller vil takst, salgsoppgave og selgers egenerklæring av boligen fortelle deg hva slags tilstand boligen er i. I tillegg er det en rekke faktorer du som kjøper bør merke deg under visning.

– Les salgsoppgave og tilstandsrapporten nøye, slik at du vet hva du skal se etter på visningen. Bad,

kjøkken, elektrisk anlegg, drenering, vann og kloakk, kledning, vinduer og tak er ting som er dyrt å skifte og som du bør sjekke nøye, forteller Lars Erik Nordrum, eiendomsmegler og daglig leder for Aktiv Eiendom Larvik.

I tillegg er det særlig fire ting Nordrum mener du bør merke deg på visningsdagen:

– Er det noe som er galt med boligen? Hva har selger gjort med boligen siden de selv kjøpte den? Hvordan er bomiljøet? Er du glad i sol, så spør om solforholdene.

Noen ganger kan det være greit å sjekke tomtegrenser om det ikke gir seg selv.

Og ikke vær redd for å spørre boligselger og megler om du lurer på noe.

– Du kan også ringe takstmann om det er noe som er vanskelig i rapporten. Er du usikker på hva du skal se etter eller om boligen trengs å gjøres mye med, så kan det være lurt å ta med en fagkyndig person på visning, tipser Nordrum.

Daglig leder og eiendomsmegler Lars Erik Nordrum ved Aktiv Eiendom Larvik.

Eiendomsmegler Marit Engensbakken ved Eiendomsmegler1 Ringerike,

BORETTSLAG VS. SELVEID ENEBOLIG

Eiendomsmegler MNEF ved Eiendomsmegler1 Ringerike, Marit Engensbakken, sier det er visse forskjeller ved kjøp av borettslagsleilighet kontra selveid enebolig.

– I borettslag er det jo borettslaget som har det utvendige vedlikeholdsansvaret, så her er det viktig å se på hva borettslaget har av planer fremover, fellesgjeld, avdragsfrihet, generell økonomi og så videre. Ved selveid enebolig er jo det eier som må ta kostnadene og det utvendige vedlikeholdsansvaret selv, både innvendig og utvendig, poengterer hun.

Og husk: Ha alltid finansieringen i orden på forhånd. Det er kjedelig å gå glipp av drømmeboligen om du ikke får blitt med i en eventuell budrunde dagen etter visning.

SKAL DU SELGE?

Men hva bør du som selger tenke på? Trenger du egentlig male rommene på nytt? Hva med personlige eiendeler, skal de bort? Det kan være vanskelig å vite hva man bør beholde og ikke før bilder skal tas og visning skal holdes.

Hos Eiendomsmegler1 Ringerike sender de alltid inn en interiør-

veileder som gjennomgår boligen med selger for å fremme hva som er viktig å fjerne og fremheve med boligen.

– Det er bildene som selger boligen, det skal være rent og ryddig, og ha gjerne friske blomster og frukt fremme, sier Engensbakken, og utdyper:

– Den nye eieren skal kunne se seg selv i boligen og da er det viktig at selgers personlige bilder ikke er der. Det er spesielt viktig at kjøkken og bad er rent og innbydende, det er ikke noe hyggelig med tannbørsten og skitne håndklær fremme.

Lars Erik Nordrum er enig.

– Det skal ikke være for mye ting som tar oppmerksomheten bort fra det som skal selges. Ryddige hjem gjenspeiler en selger som har ting i orden. Store og dyre påkostninger skal man ikke gjøre før en visning. Men småting, som å fikse løse lister, sparkle over hull i veggen og male et rom, kan være smart.

– Et godt helhetsinntrykk av boligen er ekstremt viktig. Det gir deg flere interessenter og bedre pris tilslutt. Få slått på plass den listen

som burde vært satt på plass og fest ledninger som henger løst. Få malt over dørkarmen eller vindusposter om det skaller av, tipser Nordrum.

FORSIKRING

Og så til det spørsmålet mange lurer på: Trenger du egentlig eierskifteforsikring? Svaret på det, er kort og enkelt: Ja!

– Ifølge dagens lov, så er selger ansvarlig for vesentlige feil og mangler fem år frem i tid. Da er det godt å ha en profesjonell part som tar en eventuell sak dersom det skulle oppstå noe mellom i etterkant. Kjøper kan tegne boligkjøperforsikring for samme periode, da har man også juridisk bistand, forteller Engensbakken.

– Ved å tegne eierskifteforsikring eller boligselgerforsikring, har kjøper en motpart som er solvent. For selger er det godt å vite at eventuelle reklamasjoner blir tatt hånd om av en profesjonell part, tilføyer Nordrum.

Stor sjekkliste på neste side

KJØPE NY BOLIG?

Nef (Norges Eiendomsmeglerforbund) og meglerbransjen generelt anbefaler å være obs på følgende sjekkpunkter:

Kjøkken:

- Sjekk for lekkasjer inne i kjøkkenbenken (bunn), og på gulvet foran kjøkkenbenken.
- Alder og slitasje på innredningen
- Åpne kranen og sjekk vanntrykket. Dårlig trykk kan tyde på fortettede rør i gamle hus.

Elektrisitet:

- Hvor gammelt er anlegget?
- Er det utført noen endringer eller nye installasjoner siden 1999?
- Finnes Samsvarserklæring for utførte arbeider?
- Er det noe synlig "løse" ledninger eller skader på brytere / kontakter?
- Når var siste kontroll? Er pålegg fulgt?
- Går sikringene ofte? (varme sikringer tyder på kapasitetsproblemer)
- Er inntaksledningene/stigeledningene skiftet?

Vinduer/dører:

- Sjekk for fuktskader og trekk rundt vinduskarmer og dørkarmer.
- Er vinduene punkterte? (luft mellom isolérlagene)
- Alder på vinduene (stemplet i karmen mellom glassflatene)

Kjeller:

- Er det noen typisk "kjellerlukt"?
- Er det lufteventiler? Gamle hus har sjelden lufteventiler, og manglende ventilering kan føre til fuktproblemer og mugg.
- Sjekk vegger og gulv for hvitt pulver (saltutslag) og malingsflass. Dette tyder på fuktproblemer.
- Er ventileringen god nok?
- Spør selgeren om det er eller har vært fuktproblemer i kjelleren, og om han vet hva det skyldes.
- Har det vært problemer med sopp eller skadedyr?
- Er veggene kledd? Dvs. er det panel eller plater (spon, gips el) på veggene?
- Er veggene i så fall isolert?
- Når er disse arbeidene utført og av hvem?
- Er det tregulv? Dvs. er gulvene oppforet?
- Når er disse arbeidene utført og av hvem?

Tak/takrenner:

- Hvor gammelt er taket?

- Sjekk taket for ødelagte taksten.
- Alle områder der takflatene perforeres bør kontrolleres spesielt (piper, luftkanaler).
- Er det lekkasjer?
- Har det vært lekkasjer?
- Misfarging i treverk, plater ol. på loftet.
- Se om takrennen er hel og pen, og om nedløpsvannet ledes bort fra huset.
- Om vinteren; er det istapper ved takrenne/gesims/raft? Bulkete takrenne eller istapper fra takrennen indikerer fuktproblemer på loft.

Loft:

- Se etter tegn på lekkasjer langs vegger og tak.
- Sjekk pipeløpet for fuktutslag samt feieluke.Vann/avløpsledning
- Spør alltid om eldre septiktanker er utkoblet, og be om informasjon om hvordan dette ble gjort.
- Ble avløpsledningene skiftet? Ble det trukket plastrør i eksisterende betongrør?

Vegger utvendig:

- Spør selgeren om det er isolasjon i veggene.
- Spør om hvor mange kilowattimer strøm som brukes i året. Gjennomsnittlig forbruk for eneboliger er om lag 20 000 kWh i året.
- Er det tegn på råteskader i bordkledningen? Stikk en spiss gjenstand inn i veggen for å sjekke.

Pipe:

- Kontroller om den ser hel og pen ut (at den ikke har sprekker, frostsprengning).
- Er pipen kontrollert av feier/brannvesen? Foreligger rapport?

Grunnmur:

- Se etter setningsskader og sprekker i muren.
- Spør selgeren om det har vært problemer med at dører og vinduer er trege å åpne.
- Heller terrenget mot huset?
- Fungerer dreneringen tilfredsstillende?

Nedgravde oljetanker:

- Det er fra 2020 forbudt å bruke fossilt brensel som olje til oppvar-

ming i boliger. Men mange boliger har fortsatt oljetanker gravd ned i haven.

- Sjekk om den er sanert, eller om du får kostnaden ved å sanere eller fjernet tanken!

Området rundt boligen:

- Støy/luktplager, sol/skygge.
- Finnes det nye reguleringsplaner?
- Er det bråk fra naboene?
- Hvis ikke selger eller megler kan svare på spørsmålene dine, snakk med takstmannen. Telefonnummeret til takstmannen står i takstdokumentet.

Juridisk:

- Er byggetillatelse fulgt?
- Følger alle boarealer forskriftene?
- Er ombygninger gjort av godkjente fagfolk?
- Er arbeidene dokumentert?
- Følger det med noen rettigheter eller plikter? (vei, brygge, strand el).
- Er de tinglyst og dokumentert?
- Ved utleieleilighet: er den godkjent for beboelse?

Badet:

- Finnes det noen dokumentasjon for utførte arbeider?
- Finnes kvitteringer eller garantier?
- Har fagfolk gjort arbeidene?
- Er rommet bygget etter Våtromsnormen? (må foreligge dokumentasjon)
- Renner vannet til sluket i dusjen? (bør testes)
- Er det tegn til synlig membran i sluk?
- Er det klemring til sluket?
- Gammelt støpejernssluk og nytt bad = dårlig løsning som vil gi skade før eller senere.
- Er det sprekker i fliser?
- Er det sprekker i flisfuger?
- Er det/har det vært lekkasje til/fra naboene?
- Er ventilasjonen bra nok? Inne-stengt luft tyder på det motsatte.
- Hva må gjøres med badet for å oppnå ønsket standard?
- Holder det med å sette inn dusjkabinett og male?
- Eller må man anta at hele badet må fornyes?

MEDLEMSSTRØM FRA POLAR KRAFT:

Når du har bedre ting å gjøre, enn å tenke på strømavtalen din

KOS PÅ TUR | Foto: Birger Eidshaug, Polar Kraft

Medlemsstrøm gjennom LABO er en fremforhandlet avtale fra Polar Kraft kun for deg som er medlem av LABO.

Du kan være trygg på at prisen er god og du får i tillegg 2% medlemsbonus på strømforbruket ditt.

- ✓ 2% medlemsbonus
- ✓ Lav pris
- ✓ Ingen bindingstid
- ✓ Enkel bestilling

Ring **02006** eller gå inn på **polarkraft.no/fordel** for å bestille!

FÅ ORDEN I KAOSSET

TEKST: ABC Brand Studio
FOTO: ELFA, IKEA

Er du en av de som aldri finner tid eller ork til å ta en skikkelig ryddeøkt i boden? Som alltid har for liten oppbevaringsplass på vaskerommet og som har verktøy, hageredskaper og ski stående om hverandre i et eneste stort virvar i garasjen? Da er du definitivt ikke alene! Heldigvis finnes det flere

lure løsninger til både små og store rom som er vel verdt å sjekke ut.

I BODEN

Hvem drømmer vel ikke om en ryddig og oversiktlig bod der du vet nøyaktig hva du har hvor til enhver tid? Den største utfordringen

for mange, er imidlertid bodplass. Her gjelder å få plass til mest mulig på minst mulig plass.

Det første du bør gjøre, er derfor å finne ut hva du vil beholde og hva du kan kaste, gi bort eller selge. Når det er gjort, kan du begynne å sortere og få tingene i system. Og vær kritisk, finner du ting du ikke

SÅ ENKELT KAN DU FÅ **SMARTE - OG VARIGE!** - OPPBEVARINGSLØSNINGER TIL BODEN, GARASJEN, GARDEROBEN OG VASKEROMMET!

visste du hadde, så har du kanskje ikke behov for det heller?

I boden oppbevarer du gjerne ting du ikke bruker til hverdags, men som du vil ta vare på likevel. Derfor bør du også planlegge innredningen deretter. Sett de tyngste tingene nederst og bruk blanke oppbevaringsbokser med merkelapper på i stedet for pappesker. Da er det enklere å se innholdet. Elfa, IKEA, Maxbo og flere kjøkkenleverandører leverer svært gode og fleksible hylle- og oppbevaringssystemer. Nøkkelen er god planlegging og maksimal plass-

utnyttelse, og trikset er å tenke utenfor boksen. Kanskje kan også baksiden av boddøra benyttes? Er det mer praktisk å ha hyller i ulike dybder?

I GARASJEN

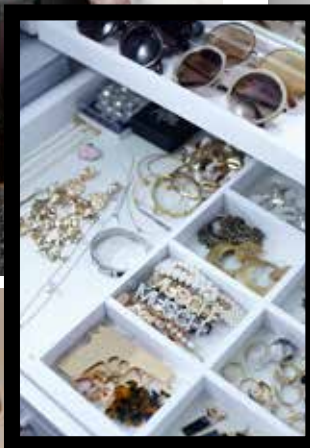
En garasje skal gjerne romme mye mer enn bare bil, for her vil vi også at ski, sykler, verktøy og hageredskaper skal få plass. Enten du har stor eller liten garasje, så er ofte utfordringen den samme: Hvor skal du gjøre av alt sammen? Sykler og ski står gjerne stablet om hverandre inntil veggen, de store vinter- eller sommerdekkene

opptar stor gulvplass og verktøy og hageredskap ligger samlet i en eneste stor haug.

En god start er å tømme hele garasjen. Ja, det vil nok ta deg en hel dag – eller kanskje til og med to – men det er den beste måten å få fullstendig oversikt over alt du eier og har. Et tips er å dele garasjen inn i «soner»: Hageredskap på den ene veggen, verktøy på den andre og dekk og bilutstyr et annet sted. I garasjen bør også takhøyden utnyttes maksimalt, og her finnes mange fine oppheng og smarte kroker. En skiboks kan

Ta kontroll
over kaoset!

henges opp i taket når den ikke er i bruk. Skiutstyr kan oppbevares i skiposer som henger ned fra taket, eller du kan plassere skiene i egne skistativ. Bildekk kan med fordel henges opp med kroker på veggen, og alt av verktøy og hageutstyr bør ha faste plasser.

PÅ VASKEROMMET

Er det ett rom hvor mange av oss, særlig småbarnsforeldre, tilbringer mye tid – så er det på vaskerommet. Timevis hver eneste uke går med til å vaske, brette, sortere og stryke klær, og da er armslag og god arbeidsplass helt nødvendig. Men det er ikke alle forunt å ha et stort og deilig vaskerom i hus, og nødvendige ting som strykebrett og klesstativ tar opp mye plass.

Heldigvis kan også små vaskerom være praktiske så lenge de er innredet med et godt og velfungerende system.

Til vaskerommet bør du gå for et fleksibelt innredningssystem som enkelt kan endres på ved behov. Vaskekoster kan plasseres i egne holdere på veggen, vaskemidler bør stå lett tilgjengelig på en hylle ved vaskemaskinen, strykebrettet kan integreres i en egen løsning og det store klesstativet på gulvet kan i stedet bli vegghengt. Få ting opp fra gulvet og utnytt i stedet takhøyden maksimalt.

TIL GARDEROBEN

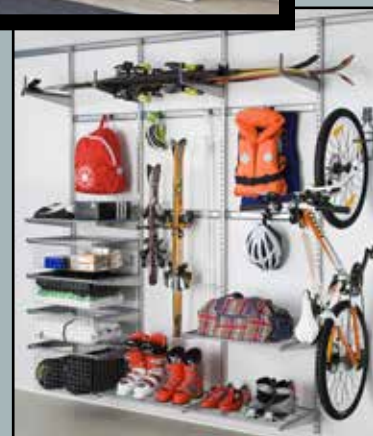
Et walk-in-closet står øverst på ønskelisten hos mange, og det er

ikke foruten grunn. En åpen garderobeløsning innbyr til ryddig og god oversikt over alle klær og sko. Men det hjelper lite med et helt rom til rådighet om ikke garderobeinnredningen er optimal.

Investerer du i en skreddersydd garderobeløsning, vil du få en garderobe du kan ha glede av i en årrekke. Tenk derfor nøye over hvilke behov du har. Hvor mange sko skal du ha plass til? Hvor mange bukser har du egentlig? Trenger du plass til lange kjoler og bunad? Dress og skjorter? Skuffeinndeling i skuffer gjør det enklere å sortere alt ifra sokker, undertøy, slips og diverse andre småsaker. Småle kleshengere tar mindre plass i skapet og med dobbeltheng kan du henge klær i to høyder. Et uttrekkbart speil som kan monteres på garderobeveggen er både praktisk og plassbesparende. Her finnes det uendelig mange løsninger å velge mellom.

Så enkelt får du mer oversikt og system!

- ▶ Skriv lister over hva du har og ikke har, hva du kan kvitte deg med og hva du vil beholde.
- ▶ Bruk gjennomsiktede oppbevaringsbokser og ikke pappesker til oppbevaring, så du ser hva du faktisk har i eskene. Husk å merke boksene med navn og en kort beskrivelse av innholdet.
- ▶ Nøye planlegging er alfa omega. Gå for skreddersydde løsninger for maksimal utnyttelse av plassen du har til rådighet. Søk gjerne råd hos en innredningseksperter som kan hjelpe deg med å se nye muligheter.
- ▶ Sørg for at alt har sin faste plass – alt fra ski og sykler til den minste skrutrekkeren.
- ▶ Søk inspirasjon på sosiale medier. På Pinterest og Instagram vil du kunne finne en rekke smarte tips fra influensere og merkevarer.
- ▶ Få ting opp fra gulvet og utnytt takhøyden maksimalt. Har du skråtak? Ingen problem. Flere leverandører tilbyr egne løsninger til dette.

Celcius

BALKONGINNGLASSING – SOLSKJERMING

GRATIS BEFARING OG GODE TILBUD HELE ÅRET

KVALITET SIDEN 1959

BORGERSKOGEN 30, 3160 Stokke

Telefon: 917 86 000

Mail: kundeservice@celcius.no

MARKISER- SCREEN – PLISSEGARDINER – RULLGARDINER – PERSIENNER – LAMELLGARDINGER -INNGLASSING

KAMERAOVERVÅKING

i borettslag og sameier

TEKST: JANNE BALBERG KVISVIK, JURIST LABO.
ILLUSTRASJONSBILDE: 123RF.COM

I tråd med den teknologiske utviklingen, hvor tilbudet av rimelige løsninger for kameraovervåking øker, er det mange borettslag og sameier som vurderer å etablere kameraovervåking av fellesarealer. Men er det lov? Og hvem kan i så fall fatte en beslutning om å iverksette overvåking?

NÅR KAN KAMERAOVERVÅKING TILLATES?

Kameraovervåking skal ikke godkjennes av Datatilsynet, men den som overvåker har ansvaret for at overvåkingen er lovlig. Hovedkravet for å kunne iverksette overvåking er at boligselskapet har et klart definert formål med overvåkingen og at overvåkingen er et nødvendig og egnet tiltak for å oppnå dette formålet.

Formålet med overvåkingen skal defineres skriftlig, og overvåkingen kan kun benyttes i tråd med formålet. Dersom man overvåker kjelleren for å forebygge hæververk og tyveri, kan man ikke bruke opptakene til å passe på at vaktmesteren gjør jobben sin.

Formålet må også ha en viss tyngde for at det overhodet vil kunne være aktuelt å overvåke. Det betyr at det ikke kan iverksettes kameraovervåking for å følge med på om beboerne overholder ordensreglene eller kildesorterer, men at det må dreie seg om et konkret problem hvor formålet med overvåkingen for eksempel er vern av liv og helse eller forebygging og oppklaring av straffbare handlinger der det er stor fare for kriminalitet.

Det må også gjøres en vurdering av om kameraovervåking er et nødvendig og hensiktsmessig virkemiddel for å oppnå formålet. Kan det samme oppnås ved mindre inngripende tiltak i for-

hold til personvern, for eksempel fysisk sikring i form av låser og alarmsystemer, økt lyssetting eller andre tiltak, er det ikke gitt at kameraovervåking vil være lovlig. Det betyr at det må foretas en interesseavveining der fordelene/nyttene ved overvåkingen veies opp mot de ulempene overvåkingen vil medføre, særlig sett hen til den enkeltes krav på personvern. Normalt vil det bety at andre og mindre inngripende tiltak må være prøvd ut uten hell, før kameraovervåking kan iverksettes.

HVEM KAN BESTEMME?

Før kameraovervåking etableres må det avklares om tiltaket har tilstrekkelig tilslutning. Det er lagt til grunn at to tredjedels flertall på

generalforsamling eller årsmøte er nødvendig for å beslutte kameraovervåking. Formålet og omfanget av kameraovervåkingen må være tydelig avklart før det fattes vedtak. Dersom kameraovervåking vedtas anbefales det at tiltaket vedtektsfestes.

KRAV TIL OVERVÅKINGEN

Kameraovervåking skal skiltes tydelig. Skiltingen skal være lett synlig i området som blir filmet. Merkingen skal fortrinnsvis fremgå der man går inn i det overvåkede området. Dersom overvåkingen inkluderer lydopptak skal dette opplyses spesifikt. Informasjon om hvem som er ansvarlig for overvåkingen skal fremgå, helst med kontaktinformasjon.

Kameraovervåking kan både benyttes for å forhindre en hendelse (proaktivt) og for å oppklare en hendelse (reaktivt). I de tilfellene kameraovervåking benyttes

for å forhindre en hendelse, skal opptakene slettes fortløpende, med mindre man har oppdaget en konkret hendelse. I praksis kan syv dager være en tommelfingerregel. Loven åpner imidlertid for at opptak kan lagres lenger enn syv dager, men i så fall må styret dokumentere hvorfor dette er nødvendig.

I de tilfeller kameraovervåking benyttes for å oppklare en hendelse, kan man hente ut opptaket som viser den aktuelle hendelsen og ta vare på det så lenge som det er nødvendig for å oppklare hendelsen, politianmelde eller fremme rettskrav.

SÆRLIG OM PORTTELEFON

Porttelefoner defineres som kameraovervåking hvis de har automatiske og fastmonterte kameraer. Datatilsynet har godtatt systemer der kameraet er tilknyttet ringeklokkene, så lenge

kameraet kun blir aktivert når det ringer på hos den enkelte beboer. Det må imidlertid opplyses om at det er et kamera tilkoblet ringeklokken, slik at man mottar denne informasjonen før man ringer på. Det er også viktig at kameraet bare fanger opp området rett foran døren, og ikke mer enn det som er nødvendig for å se hvem som ringer på.

KAMERAOVERVÅKING GJENNOM VAKTSELSKAP

Enkelte overlater helt eller delvis overvåkingen til en andre, for eksempel et vaktelskap. I slike tilfeller kreves en databehandleravtale som regulerer forholdet. Det må også inntas i boligselskapets personvernerklæring. Det er viktig å merke seg at boligselskapet fremdeles har ansvaret, selv om vaktelskapet utfører oppgavene.

EKSEMPEL PÅ 3-ROMS
BRA 77 KVM
PRIS KR 3 950 000

LARVIK HOVLAND PLATA

Leiligheter

Praktiske planløsninger
Stor balkong
Nært naturopplevelser
Gangavstand til
Nordbysenteret

Ta kontakt for visning eller en
hyggelig boligprat.

Salgsleder Pernille Strøm
90519940 - pernille.strom@jm.no

Finne din drømmebolig på
www.jm.no

TEKST: Myriam H. Bjerkli

Når dette skrives, har vi snart levd et år i unntakstilstand. Vaksinasjonen er så smått i gang, men ingenting tyder på at vi kan gå helt tilbake til det normale med det første. I Larvik er munnbind påbudt, og siden kuldegradene sniker seg på og snøen laver ned, så går vi rundt som maskerte bankranere de fleste av oss. Hvis vi i det hele tatt våger å bevege oss utendørs ...

2020 var i det hele tatt et merkelig år. Jeg startet 2020 med å kjøpe meg en årtidsplanlegger, kjekt å ha i tilfelle mobilen gikk i stykker og kalenderen der forsvant. Den har jeg ikke hatt mye bruk for. Fra mars og utover består kalenderen bare av røde kryss. Bokbad, slett. Signeringer avlyst. Foredrag slett. Vennemiddag utsatt. Slett, slett, slett. Jeg leser mye, men tror aldri jeg har lest en tristere bok ...

Alt er snudd på hodet. Jeg er reservert av natur, og brukte mange år på å lære meg å bli en klemmer. Nå har jeg snart et års intensiv trening i å gjøre som Stoltenberg, rygge langt unna hvis noen forsøker seg.

Jeg har vasket hender som jeg aldri før har gjort, og med knoker tørrere enn Sahara har jeg for første gang i mitt liv skjont vitsen med håndkrem. Skulle jeg finne på å stryke noen over kinnet - hvilket jeg selvfølgelig ikke gjør i disse tider - ville det føltes som peeling med grovt sandpapir.

Tidligere var jeg nok litt skeptisk når jeg møtte personer som dunstet sprit tidlig på formiddagen. Nå synes jeg

isteden det er et tegn på ansvar og fornuft, tommel opp!

Jeg jobber fremdeles som journalist, og vanligvis når jeg fotograferer personer ber jeg dem om å stå ganske nære hverandre. Hvis jeg gjør det samme nå, rykker de isteden enda litt lenger vekk og kikker på kameraet som om det skulle være et full-ladet maskingevær.

Jeg har også oppdaget at jeg har en rekke venner, egentlig både intelligente og velopplyste, som ser på Trump som en gave fra Gud, som tror at viruset er bevisst laget for å ta livet av oss - hvis de i det hele tatt tror at viruset eksisterer - og at coronatestene stjeler dna og plasser små mikroskopiske sendere slik at myndighetene alltid kan vite hvor vi er og hva vi gjør. (Som om det er nødvendig i en tid der vi omtrent alle går rundt med gps-senderne i mobilen påslått til enhver tid og helt frivillig deler alt fra frokostmåltider til «ulovlige» fester på diverse sosiale medier ...)

Å ta coronavaksine er selvfølgelig helt utenkelig, for de stoler verken på FHI, WHO, myndigheter eller vanlig media. Flere av dem mener - helt seriøst - at våre folkevalgte og mange andre av vestens ledere er en del av en organisert samfunnselite bestående av ondskapsfulle, pedofile satanister og drapsmenn. Informasjonen henter de fra de mest suspekte, merkelige steder på nettet, og de er dessverre immune mot fakta og logikk, og -

siden de er vennene mine - håper jeg de er like immune mot coronaaviruset dersom det kommer deres vei. I hvert fall inntil så mange av oss andre er vaksinert, at de også er trygge.

Noe positivt er det likevel kommet ut av dette rare året.

Hvis jeg vil lære meg ting fra sofakroken, så har det dukket opp webinarer for alt mulig. Hjemmeinnredning med Halvor Bakke - nordmenn har aldri tidligere pusset opp så mye som i år - hvordan skrive en bestselgende bok - spar pengene, det fungerte ikke. Bak ditt eget surdeigsbrød, ta flotte bilder til sosiale medier, hvordan sminke gammelt fjes. Det siste trenger jeg forresten ikke, for sminkebudsjettet er omtrent på null. Litt mascara på øynene, det er uansett det eneste som synes over munnbindet. Og når vi er inne på øyne, jeg har egentlig litt dårlig øyemål, men nå tror jeg at jeg kan anslå lengden på en meter ganske så korrekt, hvilket jeg håper jeg snart ikke får det minste bruk for. Og kanskje det beste av alt: Ingen synes lenger jeg er introvert og kjedelig når jeg heller vil sitte hjemme og skrive, enn å bli med på fest!

I tillegg har dette viruset greid noe jeg trodde var uopnåelig. Avlyst all kjedelig sport, stengt alle fuktige barer og fått selv rastløse menn til å holde seg hjemme!

” Hva må man gjøre med balkongene og hva kan man gjøre?

Balco har all kompetanse i eget hus når det gjelder balkongprosjekter. Egen produksjon og produktutvikling i moderne og effektive lokaler i Sverige. Ta kontakt med oss for å komme riktig i gang!

TILBUD!

Vederlagsfri bistand for befaring med anbefalinger, informasjonsmøte for boligselskapet og utarbeidelse av fotomontasje.

Oslo
Balco AS
Sandstuveien 60 A
1184 OSLO
Telefon 23 38 12 00

Trondheim
Balco AS
Pirsenteret, Havnegata 9
7010 TRONDHEIM
Telefon 902 36 179

www.balco.no
[@BalcoBalconies](https://www.instagram.com/BalcoBalconies)

BALCONIES
FOR
GREATER
LIVING

Surdeig

Hva er egentlig en surdeigskultur?

En surdeigskultur består av en blanding gjær og melkesyrebakterier som finnes naturlig på kornets skall. Faktisk er det slik at overalt i naturen finner man forskjellige typer gjærsopp og bakterier. I vin er det gjærsopp på druens skall som omdanner druesukkeret til alkohol. I surdeigsbaking utnytter vi disse naturlige livsformene på kornet, og hver gang vi baker tar vi vare på en bit og en ny og bedre generasjon av surdeigskulturen.

For å kunne bake surdeigsbrød trenger du en starter – en bit deig som inneholder en kultur av gjær og melkesyrebakterier. Kjenner du allerede noen som baker surdeigsbrød, kan du spørre om å få en «avlegger» av deres surdeig, eller du kan følge den oppskriften å selv lage din egen surdeigskultur.

Surdeigskulturen oppbevares på et syltetøyglass i kjøleskapet, og du bør bake (evt. bare mate) deigen 1 gang i uken. Konsistensen bør være litt som en tykk røre, slik at den lett kan løses opp i vann når du ønsker å bake. Ved baking heller du ut mesteparten av starteren fra glasset og løser den opp med vann i bakebollen, før du deretter tilsetter resten av ingrediensene.

I glasset med resten av starteren, tilsetter du nytt vann og mel, som røres sammen. La glasset stå i romtemperatur til du ser at aktiviteten starter og bobler dannes. Oppbevar den deretter i kjøleskapet til neste gang du baker.

Om du bare skal «mate» deigen, tilsetter du nytt vann og mel og setter den inn i kjøleskapet igjen. Ved å begrense mengden vann og gjøre deigen tykkere vil den holde seg lengre før du trenger å mate den på nytt. Tilsetter du så mye mel at deigen blir som pepperkake-deig kan den holde seg flere måneder i kjøleskapet.

HVORDAN LAGE SURDEIGSKULTUR

Fordi det først og fremst er på kornets skall og ytre deler man finner gjær og melkesyrebakterier, bør du bruke et økologisk sammalt mel. Vanlig mel (ikke økologisk) kan være behandlet både kjemisk og med varme for å sikre lengre holdbarhet, og har kanskje ingen naturlige bakterier igjen. Når du allerede har utviklet en grunnkultur så kan du selvfølgelig bake med vanlig mel.

Hvete eller rugmel

Dette kommer litt an på hva slags brød du ønsker å bake: grove rugbrød eller finere middelshavsbrød. En surdeigskultur utviklet fra rugmel vil på et senere tidspunkt kunne konverteres over til hvete, men dette må gjøres gradvis fordi surdeigskulturen trenger litt tid på å vende seg til ny mat.

Prosessten

Å få frem en bakeklar surdeigskultur kan ta opp til 14 dager, men som oftest trenger du ca 8 dager. Prosessen kan deles inn i to faser:

Fase 1: Vi lager en løs deig/røre av økologisk sammalt mel som vi hver dag mater med litt mel inntil vi har fått vekket til live grunnkulturen, og du vil se at det bobler i deigen. Dette vil ta ca 4 dager.

Fase 2: Deigen vår har nå blitt «levende». Vi bør nå mate den 2 ganger per dag inntil den klarer å heve deigen til dobbel størrelse. Da er den klar for baking. Tar opp til 10 dager.

TIPS!

- Tiden det tar før din nye kultur våkner vil variere. Ikke la deg frustrere om det tar noen dager ekstra, men om det tar veldig lang tid, forsøk å start på ny. Melet du startet med kan ha vært bestrålet slik at de naturlige mikroorganismene har død.
- Unngå å la starteren ha metal. Syrene kan reagere med metallet. Det er ok å bruke en gaffel for å røre i den.
- Ikke la starteren ha langvarig eksponering av sollys. Ultrafiolette stråler dreper!
- Bor du høyt over havet tar ting ofte litt lengere tid.
- På sommeren vil innetemperaturen ofte være litt høyere enn på vinteren. Varme vil korte ned tiden det tar å lage en starter.

FASE 1

- vekke kulturen til live

Dag 1

1,5 dl sammalt øko. mel
0,5 dl fint mel
2 dl vann
1 ss salt

Ha vann, salt og mel i en rengjort bolle. Rør og dekk over med plastfolie eller lokk.

Dag 2-4

0,5 dl sammalt øko. mel
0,5 dl fint mel
1 dl vann

Tilsett vann og mel, rør og dekk over. På den 4. dagen bør det ha begynt å boble i deigen, og du kan gå videre til fase 2. Hvis det ikke er noen bobler, så begynn på nytt fra dag 1. Blir det litt fult i bollen din, kan du ta av ca samme mengde som du tilfører.

FASE 2

- gjøre surdeigskulturen sterk nok for baking

Dag 5-8

(2x) 2 dl fint mel
(2x) 1 dl vann
Ta vekk mesteparten av deigen, og tilsett mel og vann. Gjenta 2 ganger per døgn. Fortsett med dette inntil deigen din hever til 2x størrelse for hvetesurdeig eller 1,5x størrelse for rugsurdeig.

Lykke til!

Morosider

HJELP DYRENE GJENNOM LABYRINTENE

BILDESUDOKU

HVILKE BILDER MANGLER I HVER LINJE?
- LODDRETT OG VANNRETT -

HA-HA-HA!!

- Hvor mye koster den hunden?
- 500 kroner.
- Huff! Det er nok mye dyrere enn jeg hadde tenkt meg.
- Hva om vi sier halvparten da?
- Hva i all verden skal jeg med en halv hund?

FARGELEGG UGLA :)

????????

- Hvilken kopp kan du ikke drikke av?
- Edderkoppen
- Hva er tre pluss tre pluss tre pluss tre pluss tre?
- En skog

- KJENTFOLK -

Gry

Lars Erik

Heidi

Ruth Iren

Aleksander

VI ER DIN LOKALE BOLIGMEGLER!

Skal du selge boligen din? Da er det viktig
å kjenne nærområdet - **det gjør vi!**

Med vår solide lokalkunnskap og erfaring
har vi de beste forutsetninger for å finne
den rette kjøperen til din bolig.

Er du LABO-medlem gir vi deg halv
pris på tilretteleggingsgebyr.

Velkommen til oss for en
hyggelig boligprat!

aktiv.

Prinsegata 2, 3251 Larvik

T: 33 13 85 00 \ E: larvik@aktiv.no \ www.aktiv.no

Hva kan du spare på medlemsskapet ditt?

HUSK! Bonus får du i tillegg til rabatter og gjelder for alle kjøp, også tilbud og kampanjer.

For å få bonus må du ha aktivert medlemskortet ditt, og bruke medlemskortet eller registrert bankkortet ditt ved kjøp.

MEDLEMSFORDEL

5 % bonus på dekk.
Dekkkhotell kr 750,- (NB! ikke bonus på dekkhotell)

Forbruksmateriell - 25%
Rabattert timespris: 640,-
5 % bonus

20 % rabatt
5 % bonus

Medlemspriser på hotell

Medlemspriser
5 % bonus

15% rabatt på Bølgens egne forestillinger. Rabatt på kino hver torsdag og rabatt på forestillinger i regi av Riksteateret.

Medlemspriser. Ingen forskuddsbetaling, ingen skjulte påslag eller bindinger

10 % rabatt
5 % bonus

(Nettbutikk for inspirasjon, ingen rabatt og bonus på netthandel)

Medlemspris per time kr 1620,- inkl. mva
5 % bonus

2% bonus og medlemspriser

Elveveien 130, Larvik,
tlf.: 33 11 50 70,
dekkspesialistenas.no

Tlf.: 930 64 850
Vakttelefon: 980 29 999

Flügger farve

Elveveien 135, Larvik
Tlf.: 33 19 96 10

labo.fordelerformedlemmer.no
Tlf.: 03712

BI-Reiser v/Bjørn Inge Nordland,
tlf.: 992 18 112 eller
Sør-Vest reiser tlf.: 51 82 02 10.

Sanden 2, 3264 Larvik
bolgenkulturhus.no

polarkraft.no
Tlf.: 02006
kunde@polar.no

Løkka 6, Tlf.: 33 13 49 70
Bohus.no

- advokattjenester for medlemmer

Tlf.: 21 41 67 67
legalis.no

labo.fordelerformedlemmer.no

modena®
FLISER

modena.no

 KREDITTKORT
for medlemmer
Levert av EnterCard

labo.fordelerformedlemmer.no
Tlf.: 03712

 CARLSENFRITZØE
Den lokale byggevarer-specialisten

Larvik: Lågaveien 6, Larvik
Tlf: 33 13 23 00
Stavern: Terneveien 2, Stavern
Tlf: 33 13 99 66

Sommerfelt
elektro os
butikk og installasjon

Nansetgata 89, tlf.: 33 18 30 15
sommerfeltelektro.no

THON
HOTELS

thonhotels.no

 FORSIKRING
for medlemmer

labo.fordelerformedlemmer.no
(leveres av IF)
Tlf. :22 42 85 00

CLOSE
UP

Torget 4, 3256 Larvik 1
closeup.no, tlf.: 975 38 000

 AVARN
Security

avarnsecurity.no

NY!

 ØYA
Interiør Håndverk

Buggesgate 3

MEDLEMSFORDEL

10 % rabatt
5 % bonus

Bonus i nettbutikker
Prisgaranti og uhellforsikring
Nyhet! Reiseforsikring inkludert

15 % rabatt på maling,
25 % rabatt på trevare
2 % bonus

15 % rabatt på el-materiell
kr 100,- i rabatt på timeprisen 5 %
bonus. Gratis utkjøring til gårds plass.

12 % rabatt på ordinær pris

Medlemspriser på innbo og reise
18 % samlerabatt

5% bonus på alt.
Medlemskampanjer.

5 % bonus
Medlemspris 379,- pr mnd.
10 % rabatt på tilleggskomponenter.

Luxaflex solskjerming 20% rabatt
og 5% bonus
Metervare gardin 20% rabatt
og 5% bonus
Øvrige varer 5%

LABO
magasinet

Neste utgivelse kommer i mai 2021!

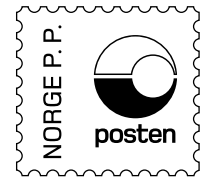
**Ta kontakt for bestilling av annonseplass eller for å få
tilsendt annonseinformasjon for 2021.**

Utgivelse: uke 21 · Annonsefrist: 10.05

Ta kontakt!

ANNONSEANSVARLIG: ARNT ERIK ISAKSEN - TLF. 411 61 619
arnt.erik.isaksen@flexkommunikasjon.no

Returadresse:
Larvik Boligbyggelag
pb. 263, Prinsegata 4
3251 LARVIK

MEDLEMSFORDELER HOS CARLSEN FRITZØE

HJELP OG RABATTER – DET FIKSER VI!

**SOM MEDLEM FÅR DU:
OPPTIL 15% RABATT PÅ MALING
OG 2% BONUS PÅ ALLE KJØP***

Vi hjelper deg fra A til Å i byggeprosjektet ditt! Du får faste lave priser, gode rabatter, solid fagkunnskap, komplett vareutvalg og topp service med på kjøpet.

Det er ikke alltid like lett å vite hva du trenger av kunnskap, verktøy og materialer når du har et byggeprosjekt, og hva du må tenke på før du setter i gang. Hos Carlsen Fritzøe blir du tatt godt vare på av dyktige fagfolk som gir deg all hjelp du trenger, og som alltid har en GOD DEAL på lur til deg og prosjektet ditt.

Du får også tjenester som lån av tilhenger, hjemtransport, materialberegning og tilkapping. I tillegg kjenner vi de dyktigste håndverkerne der du bor, og vi formidler mer enn gjerne kontakt.

Vi hjelper deg uansett hvor du er og tilbyr gode priser på hjemtransport.

Registrer prosjektet ditt på carlsenfritzoe.no/byggepraten så tar vi kontakt eller kom innom oss!

***Husk å vise frem medlemskortet for å få rabatt og bonus.**
Vi hjelper deg å aktivere fordelskortet. Medlemsrabatt gjelder ikke varer på tilbud eller til fast lavpris.

CARLSENFRTZØE
Den lokale byggevarespesialisten

LARVIK - ØYA 6, 3262 Larvik
Tlf.: 33 13 23 00 - Åpent: 7-18 (9-15)
www.carlsenfritzoe.no